

SUORIA KYSYMYKSIÄ JA SELKEITÄ VASTAUKSIA SOVITTELUSOPIMUKSEN JULKISUUDESTA – esitetty ja vastauksia toivottu syksyn 2025 Sopimusilloissa

Miksi lause sovittelusopimuksen julkisuudesta on lisätty sovittelusopimukseen?

Julkisuuslaki (Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta 621/1999) on vanha ja sen perusteella sovittelusopimusta on tietyn edellytyksin voinut ennenkin pyytää sovittelutoimistolta. Lause on lisätty, jotta asia tulee keskustelluksi sopimuksen osapuolten kesken eikä mahdollinen julkiseksi tulo myöhemmin tule ihmisille yllätyksenä. Sovittelijoilla on muutenkin velvollisuus käydä sopimuslomake kohta kohdalta läpi ja selittää siinä käytetyt käsitteet.

Vaikuttaako julkiseksi tulo sovittelutapaamisen luottamuksellisuuteen?

Ei. Sovittelutapaamisessa käydyt keskustelut ovat edelleen luottamuksellisia eli niistä ei huudella kylillä. Asioita voi puhua ja käsitellä vapaasti. Jos sovinnon merkiksi halutaan tehdä kirjallinen sovittelusopimus, siinä kohtaa voi tarvittaessa miettiä sanamuotoja ja kirjattavia asioita asiakirjan julkiseksi tulemisen varalta.

Missä sovittelusopimus julkaistaan?

Ei missään. Sovittelusopimus julkisuuslain tarkoittamana viranomaisen asiakirjana ei tarkoita sitä, että se paperina jossain julkaistaisiin. Sitä pitää erikseen osata pyytää, ja käytännössä tämä tarkoittaa Vantaan sovittelutoimiston osalta Vantaan kaupungin kirjaamon kautta tehtävää asiakirjapyyntöä (samalla prosessilla, jolla esim. asiakas voi pyytää itseään koskevia kirjauksia tietojärjestelmistä).

Sovittelusopimus voi tulla julkiseksi rikoksen esitutinnan päätyttyä samaan aikaan muun esitutkimateriaalin kanssa. Tästä poikkeuksena on esimerkiksi salassa pidettävät terveys- tai yhteystiedot.

Voiko kuka tahansa saada asiakirjan?

Julkisuuslain perusteella kyllä. Tiedon antamisessa on harkintavaltaa ja asiakirjan luovuttamiseen on omat proseduurinsa – katso alla. Sovittelutoimiston ovelle ei voi tulla kyselemään olisiko Niilo Nokkela ollut joskus sovittelussa ja voisiko siinä tapauksessa saada kopion sovittelusopimuksesta. Pyyntö täytyy osata yksilöidä.

Miten asiakirjaa pyydetään?

Sovittelusopimusta pyydetään aina sovittelutoimistolta (ei poliisilta). Vantaan sovittelutoimiston osalta asiakirjaa pyydetään Vantaan kaupungin kirjaamosta käytössä olevan asiakirjapyyntöproseduurin mukaisesti. Asiakirjan pyytämistä löytyy ohjeet kaupungin nettisivuilta.

Kuka päättää asiakirjan antamisesta ja salaamisesta?

Asiakirjan antamisesta päättää Vantaan sovittelutoimistossa toimiston pomo. Muut ammattihenkilöistä eivät luovuta asiakirjoja. Tarvittaessa osia tekstistä voidaan salata. Tähän kohtaan pätevät sovittelulain 20 § ja julkisuuslain 14 §. Sovittelutoimisto vastaa tarvittaessa sopimuksen osien salaamisesta – koko asiakirjaa ei voida salata.

Jos tai kun sopimus on liitetty osaksi esitutkimateriaalia, salaamisesta päättää poliisi. Eri poliisilaitoksilla voi olla erilaisia käytäntöjä sovittelusopimuksen liittämistä esitutkimateriaaliin.

Saavatko sovittelusopimuksen osapuolet tiedon asiakirjan pyytämistä?

Tiedonantovelvoitteesta ei ole missään erikseen säädetty eikä tästä ole syntynyt vähäisten asiakirjapyyntöjen takia mitään käytäntöä. Vantaan sovittelutoimiston esimies on kuitenkin sopimuksen osapuoliin yhteydessä ja kertoo tietopyynnöstä. Osapuolten kanta ei vaikuta asiakirjan luovuttamiseen, mutta heille annetaan tilaisuus keskustella asiasta ja valmistautua mahdollisiin tuleviin yhteydenottoihin.